

Inklusion toimintasuunnitelma

Yhtenäiskoulu Harmonia

Luokat 1–9

Päivitetty syksy 2025 Päivittäjät Lehtoranta Katja, Kemppainen Maija, Sirviö Johanna ja Vainio Sonja

Sisällys

1. Lähtökohdat.....	2
2. Inklusiivinen toimintakulttuuri ja oppimisympäristö Harmoniassa	3
2. Tavoitteet	4
3. Toimenpiteet.....	4
3.1 Inklusion osa-alueiden toteutuminen Harmoniassa	4
Inklusion osa-alueet:	4
3.2 Tukirakenteet	6
Laaja-alaisen opettajan antama tuki:	6
Erityisluokanopettajan antama tuki Tuvassa	6
3.3 Oppimisympäristöt.....	7
3.4 Henkilöstön osaaminen	8
3.5 Kodin ja koulun yhteistyö	8
4. Resurssit	8
5. Seuranta ja arviointi	8
6. Yhteenveto	9
Lähteet.....	9

1. Lähtökohdat

Perusopetuksen opetussuunnitelman (2025) mukaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisen lähtökohtana ovat sekä kunkin oppilaan että opetusryhmän vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet. On huolehdittava siitä, että oppilas kokee, että hänen oppimisensa ja koulunkäynnin tuen tarpeensa tunnustetaan ja huomioidaan ja hän saa tarvitsemaansa tukea. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Tuen järjestämisessä oleellista on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen. Oppimisen tuki järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa opetusryhmässä. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, suunnitelmallista ja tarvittaessa tuen tarpeen mukaan muuttuvaa. (OPH. 2025)

Harmoniassa inklusion periaatteiden mukaisesti jokaisella oppilaalla on oikeus oppia lähikoulussaan omassa opetusryhmässään sekä saada tarvitsemansa tuki osana yhteisöä.

Inklusio on toimintakulttuurin lähtökohta ja tavoitteena on, että jokaisella oppilaalla on mahdollisuus osallistua koulupäivään omine ominaisuuksineen sopivassa oppimisympäristössä ja toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönä sekä yhteisön jäsenenä.

2. Inklusiivinen toimintakulttuuri ja oppimisympäristö Harmoniassa

Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan inklusiivisen toimintakulttuurin tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä, oppimista, osallisuutta ja kouluun kiinnittymistä tukevia ratkaisuja sekä hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Periaatteiden toteuttamiseksi tarvitaan paikallisten tarpeiden ja mahdollisuuksien, esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioon ottamista, yhteistyötä oppilaiden huoltajien, opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten, sidosryhmien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä oppilaiden aitoa mukanaoloa yhteisön kehittämisessä. (OPH, 2025)

Oppimisympäristöstä pyritään luomaan sellainen, että oppilas pystyy opiskelemaan oman oppimistyylin tai tavoitteiden mukaisesti. Oppimisympäristössä inklusio huomioidaan fyysisellä, sosiaalisella ja asenteellisella osa-alueella. Fyysisellä tasolla tarkoitetaan koulun monipuolisia oppimistiloja jakotiloineen ja lähiympäristöä. Sosiaalisella osa-alueella pyritään mahdollistamaan oppilaan opiskelu kodin lähialueella osana yhteisöä omassa

opetusryhmässään. Asenteellisella osa-alueella pyritään vahvistamaan kouluyhteisön ymmärrystä toisiaan kohtaan.

Harmoniassa on erilaisia oppilaita, joiden oppimista tuetaan esimerkiksi oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä, ryhmäkohtaisella sekä oppilaskohtaisella tuella. Riittävillä resursseilla tuodaan erityisopetus osaksi luokan arkea, jolloin oppilaan on mahdollisuus opiskella omassa opetusryhmässään inklusion periaatteiden mukaisesti.

2. Tavoitteet

1. Kaikki oppilaat opiskelevat pääosin omassa lähikoulussaan lähiluokassaan.
2. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään ensisijaisesti luokassa tai Tuvassa (tuen paikka, jossa on erityisopettaja).
3. Tuki suunnitellaan ja toteutetaan joustavasti varhaisessa vaiheessa.
4. Inklusio näkyy koulun toimintakulttuurissa, arvoissa ja arjen käytännöissä esimerkiksi Prokoulu.
5. Henkilöstö, oppilaat ja huoltajat osallistuvat inklusiivisen toiminnan kehittämiseen esimerkiksi huoltajaillat, arviointikeskustelut, yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä.

3. Toimenpiteet

3.1 Inklusion osa-alueiden toteutuminen Harmoniassa

Inklusion osa-alueet:

1. Kaikkien pääsy yhteisiin palveluihin

- Pyritään mahdollistamaan oppilaiden opiskelu omassa opetusryhmässään lähikoulussa.
- Esteettömyys
- Kielitietoinen opetus
- Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt.
- Oppilaan tarvitsema tuki viedään ryhmään.

Ryhmäkohtaiset tukitoimet

- tukiopetus
- opetuskielen tukiopetus
- erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Oppilaskohtaiset tukitoimet

- erityisopetus osittain pienryhmässä (Tupa) ja muun opetuksen yhteydessä
- erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama opetus pienryhmässä
- erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa
- opetukseen osallistumisen edellyttämät oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet

2. Myönteiset emotionaaliset asenteet ja moninaisuuden arvostaminen

- opetusryhmän tarpeiden ja vahvuuksien huomioiminen
- arvokeskustelu

3. Osallisuus

- osallistavien käytäntöjen ja toimintakulttuurin kehittäminen
- Prokoulu

- Verso
- koulunuorisotyöntekijä
- hyvinvointiohjaaja
- oppilaiden kuuleminen ja osallistaminen esim. kyselyt, oppilaskunta, tukioppilaat
- huoltajien kuuleminen ja osallistaminen esim. vanhempainyhdistys, yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä

4. Ammatilliset tiedot ja taidot

- yhteissuunnittelu
- oppilaan omien vahvuuksien ja oppimistyylien huomioiminen
- pedagogiset ratkaisut
- henkilöstön kouluttaminen esim. Prokoulu, kielitietoinen opetus, arvokeskustelu

5. Yhteinen opetussuunnitelma

6. Resurssit

- johtaminen
- poliittinen ohjaaminen (budjetti)
- työjärjestys rakennetaan tukemaan inklusiivista opetusta
- tilat
- välineet
- materiaalit
- henkilöstö
- osaaminen

3.2 Tukirakenteet

Laaja-alaisen opettajan antama tuki:

- **Oppimisen edellytyksiä tukevat järjestelyt** yhteistyössä luokan- tai aineenopettajan kanssa.
- **Ryhmäkohtainen tuki** luokassa tai joustavin ryhmittelyin:
 - oppiaineiden palkittaminen
 - erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä yhteis- tai samanaikaisopetuksena koko opetusryhmän tarpeet huomioiden
 - tukiopetus

- opiskelukielen tukiopetus
- **Konsultointi oppimisen tuen asioissa.**
- **Erityisopettajan arviointimenetelmä ja seulat vuosiluokittain:**
 - ryhmä- ja yksilötestit
- **Kuntoutus:**
 - erityisopettajan suunnittelema ja toteuttama tukijakso pienemmässä ryhmässä
- **Opiskelutekniikoiden harjoitteleminen ja lukusuunnitelmien laatiminen yhteistyössä luokan- ja aineenopettajan kanssa**

Erityisluokanopettajan antama tuki Tuvassa

Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaan opetuksen järjestäminen erityisluokassa tarkoittaa sitä, että oppilas saa erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa. Osa opetuksesta voidaan toteuttaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti yhteistyössä niin, että oppilaan osallistuminen muiden opetusryhmien opetukseen on mahdollista. Yhden opettajan opettamat opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti. (OPH, 2025)

Tupa eli tukemisen paikka: On pienempi ryhmä, jossa oppilas voi tarvittaessa opiskella erityisopettajan opetuksessa. Tuvassa oppilas saa tukea tarvitsemaansa oppiaineeseen tai tiettyyn oppimisen osa-alueeseen.

Tupajakso: Tuvassa voi opiskella vain muutaman oppitunnin jakson tai koko oppiaineen tunnit, tarpeen mukaan. Pitkän poissaolon jälkeen tuvassa voi opiskella, jotta oppiaineen tavoitteet täyttyvät. Tupajaksosta sovitaan luokan- tai aineenopettaja ja oppilaan sekä huoltajan kanssa.

Harmonian Tupien rakenne tarpeen mukaan:

- Tuvat:
 - 1–2 luokat
 - 3–6 luokat
 - 7–9 luokat
- Tuvissa työskentelee erityisluokanopettajien lisäksi koulunkäynninohjaajia.

- Jokaiselle Tuvassa opiskelevalla oppilaalla laaditaan oma lukujärjestys, jolloin joustava integroituminen omaan opetusryhmään mahdollistuu.
- Tuvassa opiskelu:
 - oppilas voi opiskella Tuvassa lyhyempiä jaksoja tarpeen mukaan esimerkiksi oppimisen haasteiden, poissaolojen tai terveydellisten syiden takia. Jaksot voivat pitää sisällään kaikki oppiaineen tunnit tai osan niistä.
 - oppilas voi opiskella Tuvassa, jos hän opiskelee tavoitekokonaisuuksittain.
 - ➔ arviointivastuu näytöt vastaanottavalla opettajalla
 - oppilas opiskelee Tuvassa niissä oppiaineissa, jotka hänellä on rajattu.
 - ➔ arviointivastuu on erityisluokanopettajalla.
- Tupa pysyvämpänä tukimuotona edellyttää oppilaskohtaista tukea ja hallinnollista päätöstä. Nämä päätökset pyritään tekemään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Tarvittaessa konsultoidaan opiskelijahuoltopalveluita.

3.3 Oppimisympäristöt

- Luokkatilat järjestetään joustavasti inklusion tavoitteiden mukaisesti.
 - Oppilaiden opiskelutyylien huomioiminen esimerkiksi pienryhmä- ja parityöskentely.
- Käytössä rauhallisia työpisteitä ja mahdollisuus sensorisiin taukoihin.
- Oppimisvälineet ja oppimisalustat tukevat eriyttämistä ja saavutettavuutta esimerkiksi digilaitteet.

3.4 Henkilöstön osaaminen

- Koulutus: vuosittaiset täydennyskoulutukset.
- Yhteistyörakenteet: säännölliset opettajatiimien ja opiskeluhoitoryhmän tapaamiset.
- Kokemusosaaminen: hyvien käytäntöjen jakaminen koulun sisällä ja verkostoissa.

3.5 Kodin ja koulun yhteistyö

- Huoltajille järjestetään huoltajailtoja.
- Viestintä on avointa.
- Oppilas ja huoltaja osallistuvat tukitoimien suunnitteluun.

4. Resurssit

- Erityisopettajan resurssi jaetaan ryhmäkohtaiseen ja oppilaskohtaiseen tukeen.

- 0,122 h/vko ryhmäkohtaista tukea koulun oppilasta kohden ja lisäksi tarpeen vaatiessa oppilaskohtaista tukea.
- Ryhmäkokojen tulee pysyä kohtuullisina, jotta inklusiivisesti pystytään huomioimaan jokaisen oppilaan yksilölliset tarpeet.
- Vuosiluokilla 1-6 kohtuullinen ryhmäkoko Harmoniassa on 18 oppilasta/luokanopettaja.
- Vuosiluokilla 7-9 kohtuullinen ryhmäkoko Harmoniassa on 20 oppilasta/luokka.
- Jos ryhmäkoko 18/20 ylittyy, tarvitaan ryhmään toinen opettaja.
- Oppimisen tuen uudistuksessa on määritetty 5 oppilaskohtaisen tuen oppilasta/ryhmä/opettaja.
- Erityisopettajia palkataan tarpeen mukaan. Erityisopetukseen tulee varata resursseja niin, että varmistetaan kaikille yhdenvertaiset oppimisen mahdollisuudet.
- Koulunkäynninohjaajia palkataan tarpeen mukaan.
- Tilajärjestelyissä varataan oppilaille rauhallisia ja esteettömiä työskentelymahdollisuuksia.

5. Seuranta ja arviointi

- Vuosittainen arviointi: päivitetään tarpeen mukaan voimassa olevan lain mukaiseksi.

→ Tarvittaessa kartoitetaan henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien näkemyksiä inklusion

- Arviointi ja raportointi tapahtuvat toteutuneen tuen arvioinnin yhteydessä. Tuloksia reflektoidaan yhteistyössä henkilöstön kanssa.

6. Yhteenveto

Inklusiotoiminta koulussamme tarkoittaa sitä, että kaikki oppilaat voivat opiskella lähikoulussaan turvallisesti, yhdenvertaisesti ja omien edellytystensä mukaisesti. Toimintaa kehitetään vaiheittain ja yhteistyössä henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Lähteet

Laakso, P. Inklusion johtaminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. 2025.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-02-0192-0>

OPH, Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2025.